

HVA SKJER PÅ KLIMAMØTET I BANGKOK?

Ola Skaalvik Elvevold

23.08.2012

Etter mye kringling tidligere i år, møtes klimaforhandlerne igjen i Bangkok i månedsskiftet august/september for å forsøke på å oppnå ny framgang. Viktige avklaringer om klimareglene fram til 2020 må gjøres i løpet av året i år. Samtidig kan forhåpentlig forhandlingene om en ny avtale forbi 2020 endelig komme skikkelig i gang.

Møtet i den thailandske hovedstaden er det andre møtet i 2012, og det siste før det store årlige klimatoppmøtet (COP) begynner i november i Doha i Qatar. Bangkok-møtet vil plukke opp trådene etter forhandlingsmøtet i Bonn i mai, og forsøke å gjøre framgang i de mange spørsmålene som må avklares før 2012 er omme.

Durban-toppmøtet i desember 2011 vedtok å sette i gang forhandlinger om en ny internasjonal klimaavtale. Etter planen skal avtalen være ferdig i løpet av 2015, og gjelde for perioden etter 2020. Denne nye forhandlingsrunden fikk imidlertid en trang fødsel på Bonn-møtet i mai, som ble preget av strid om rundens innhold og ledelse. Med disse utfordringene ryddet av veien i tolvte time i Bonn, vil det i Bangkok vise seg om forhandlingene i den såkalte Durban-plattformen endelig kan komme i gang.

Samtidig som mye av fokuset i forhandlingene er i ferd med å flyttes forbi 2020, er flere spørsmål fortsatt uavklart når det gjelder det internasjonale klimaregelverket for perioden før 2020. Viktigste i denne sammenhengen er den neste forpliktelsesperioden av Kyoto-avtalen, som må ferdigforhandles innen utgangen av 2012, og skal tre i kraft fra årsskiftet.

Ut av skyttergravene i den nye forhandlingsrunden?

Etter harde tak i Bonn om agenda og ledelse i Durban-plattformen (ADP), fikk man til slutt enighet. En ledelse, hvor også norske Harald Dovland inngår, er etablert, og forhandlingene i ADP er delt inn i to «arbeidsstrømmer». Den ene angår den nye avtalen som skal gjelde fra 2020, og den andre om hvordan klimaambisjonene kan økes på kort sikt, altså for perioden før 2020.

Møtet i Bangkok gir forhandlerne en mulighet til å komme seg ut av skyttergravene og videre. Imidlertid er det fremdeles uklart hva slags innhold den nye klimaavtalen fra 2020 skal ha, og forventningene er ulike blant verdens land. I Bangkok blir det fokusert på åpne og brede diskusjoner om hva de ulike partene ser for seg. Dette vil kunne danne grunnlag for å legge et løp fram mot 2015, når den nye avtalen skal være ferdigforhandlet.

USAs sjefsforhandler Todd Stern skapte rabalder i sommer, da han gikk inn for «fleksibilitet» i en ny avtale når det gjelder det såkalte 2-gradersmålet som verdens land samlet seg om i 2010. Denne diskusjonen handler ikke bare om mål, men også om hva slags type klimaavtale de ulike partene ser for seg å bygge gjennom Durban-plattformen. I tillegg er det grunn til å tro at diskusjonen om klimarettferdighet i en ny avtale, som ble påbegynt i Bonn, vil fortsette.

Hvor ambisiøs blir Kyoto-avtalen i åra som kommer?

Durban-toppmøtet vedtok at Kyoto-avtalen skal videreføres etter at dagens forpliktelser går ut ved utgangen av 2012. Dette var en viktig seier for alle som ønsker å beholde et system med bindende utslippsmål for rike land. EU, Sveits og Norge er blant landene som har sagt at de vil påta seg nye forpliktelser i Kyoto-avtalen også fra 2013 og framover, mens det fortsatt er uklart hva land som Australia og New Zealand vil velge å gjøre. Canada, Russland og Japan har alle nektet å ta del i en ny forpliktelsesperiode.

I tillegg til spørsmålet om hvilke land som blir med på den nye perioden med forpliktelser, må det avgjøres hvor lenge perioden skal vare og nøyaktig hva slags utslippsforpliktelser hvert enkelt land skal påta seg.

Utviklingslandene ønsker at den nye Kyoto-perioden skal vare i fem år, fra 2013 til 2017. Også den nåværende Kyoto-avtalen gjelder for en femårsperiode, og ved å beholde denne lengden vil man unngå å binde seg til dagens lave ambisjonsnivå helt fram til 2020. EU ønsker på sin side at den neste perioden skal vare i åtte år, helt til 2020. De åpner likevel for at man skal kunne vurdere å øke ambisjonsnivået i løpet av denne perioden. Norge har gått fra tidligere å støtte utviklingslandenes krav om en femårig periode, til nå å legge seg på EUs linje.

Enda viktigere enn lengden på perioden er likevel hva slags forpliktelse Norge og andre land skal påta seg. Landene som står klare til å delta, har vedtatte mål for klimagassutslippene i 2020. Kyoto-avtalen opererer imidlertid ikke med mål for ett enkelt år, men med en forpliktelse for hvor store utslippene skal være i gjennomsnitt over hele perioden avtalen gjelder for. Å regne om et utslippsmål for 2020 til et gjennomsnittsmål for perioden fram mot 2020, kan høres ut som et enkelt matematisk spørsmål. Men klimaeffekten kan bli svært forskjellig, avhengig av hvilke forutsetninger man legger til grunn.

I Bonn tidligere i år presenterte landene sine forslag til egne forpliktelser. Disse ble møtt med betydelig misnøye fra utviklingslandene, og flere land har fremmet forslag om å skjerpe ambisjonene for denne andre forpliktelsesperioden. Bangkok-møtet vil kunne gi indikasjoner på i hvor stor grad industrilandene er villige til faktisk å forhandle om egne utslippsmål.

Hva mener Naturvernforbundet?

De nye forhandlingene som ble satt i gang i Durban representerer en mulighet til å utarbeide en sterk og rettfærdig klimaavtale for perioden etter 2020. Men en slik avtale kan bare oppnås hvis forhandlingsprosessen tar utgangspunkt i vitenskapelige anbefalinger og klare prinsipper for rettfærdig fordeling av innsatsen. Arbeidet i Durban-plattformen må derfor basere seg på innspillene som vil komme fra FN's klimapanel i deres neste hovedrapport i 2013/2014. Det må også legges opp til en grundig og prinsipiell debatt om hvordan klimainnsatsen kan fordeles rettfærdig mellom landene.

Samtidig som det er viktig at forhandlingene om avtalen for perioden etter 2020 kommer seg videre i Bangkok, må vi ikke glemme at regelverket for perioden før 2020 må styrkes betydelig. Det trengs en kraftig økning av ambisjonene i rike lands utslippsmål fram til 2020. I tillegg trengs det sikre inntekter til det nye grønne klimafondet, slik at utviklingsland kan få nødvendig støtte til å redusere utslipp og tilpasse seg klimaendringene.

Det er svært viktig at det formelle vedtaket om en ny periode av Kyoto-avtalen gjøres på neste klimatoppmøte i Doha. Flest mulig land må påta seg forpliktelser i den nye Kyoto-perioden. Perioden bør vare i fem år slik at forpliktelsene kan styrkes allerede før 2020. Prosessen med å regne om klimamålene for 2020 til utslippsforpliktelser må brukes til å øke ambisjonsnivået mest mulig. Det betyr at Norge og andre land som blir med på den nye Kyoto-perioden, må regne om sine utslippsmål på en måte som gir størst mulig effekt for klimaet.